ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 21.6.2006
COM(2006) 325 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 1998/6/ΕΚτου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 1998, περί της προστασίας των καταναλωτών όσον αφορά την αναγραφή των τιμών των προϊόντων που προσφέρονται στους καταναλωτές

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι να εξεταστεί ο τρόπος κατά τον οποίο τα κράτη μέλη έχουν εφαρμόσει την οδηγία 1998/6/ΕΚ περί της προστασίας των καταναλωτών όσον αφορά την αναγραφή των τιμών των προϊόντων που προσφέρονται στους καταναλωτές. Η ανακοίνωση περιορίζεται στο ζήτημα αυτό, για το οποίο επιδιώκεται δημόσια διαβούλευση. Καλούνται όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις απαντήσεις τους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή έως την 1η Σεπτεμβρίου 2006. Παρακαλείσθε να αποστείλετε τις παρατηρήσεις σας (με την ένδειξη «First consultation on price indications directive») στη διεύθυνση:

European Commission

Directorate-General for Health and Consumer Protection

Rue de la Loi 200

B-1049 Brussels

Βέλγιο

ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση SANCO-B2@ec.europa.eu

Οι απαντήσεις και οι παρατηρήσεις θα δημοσιοποιηθούν στο δικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εκτός εάν ο αποστολέας ζητήσει ρητά το αντίθετο. Μετά την παρέλευση της περιόδου διαβούλευσης, η Επιτροπή θα εξετάσει την ανάγκη να διοργανώσει δημόσια ακρόαση για να διευρυνθεί η συζήτηση για τα προβλήματα που επισημαίνονται στην παρούσα έκθεση.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 1998/6/ΕΚτου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 1998,περί της προστασίας των καταναλωτών όσον αφορά την αναγραφή των τιμών των προϊόντων που προσφέρονται στους καταναλωτές

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Εισαγωγή 4

2. Οι κύριες διατάξεις της οδηγίας 4

3. Οι εναλλακτικές επιλογές κανονιστικών ρυθμίσεων 6

3.1. Η γενική υποχρέωση και τα όριά της 6

3.2. Μοναδιαία τιμή: περιπτώσεις εξαίρεσης 6

3.3. Μοναδιαία τιμή: θετικοί κατάλογοι 8

4. Απαιτήσεις σχετικά με την αναγραφη των τιμών 8

5. Διαφήμιση 9

6. Μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης 10

7. Συμπεράσματα 12

Παράρτημα - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ 13

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Όλα τα κράτη μέλη έχουν λάβει εθνικά νομοθετικά μέτρα (που αναφέρονται στο παράρτημα Ι) για τη μεταφορά της οδηγίας 1998/6/ΕΚ περί της προστασίας των καταναλωτών όσον αφορά την αναγραφή των τιμών των προϊόντων που προσφέρονται στους καταναλωτές. Με το παρόν έγγραφο, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας, σύμφωνα με το άρθρο 12 της οδηγίας.

Στο παρόν στάδιο, όμως, η Επιτροπή δεν θεωρεί σκόπιμο να υποβάλει πρόταση σύμφωνα με το άρθρο 12 της οδηγίας. Πράγματι, η Επιτροπή δεν έχει στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι οι σημερινές αποκλίσεις μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών για την αναγραφή των τιμών δημιουργούν σημαντικά εμπόδια για την εσωτερική αγορά τα οποία θα δικαιολογούσαν την κανονιστική παρέμβαση. Για το ζήτημα αυτό η απόφαση θα ληφθεί αφού πραγματοποιηθεί διαβούλευση.

Σύμφωνα με την οδηγία, μια πρόταση στον τομέα της αναγραφής των τιμών πρέπει να συνεκτιμά, ιδίως, την εμπειρία που έχει αποκομιστεί από την εφαρμογή της οδηγίας στις μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τις τεχνολογικές εξελίξεις και την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος (14η αιτιολογική σκέψη). Για να θεμελιώσει τη δράση της σε μια ισχυρή γνωστική βάση, σύμφωνα με τις αρχές της βελτίωσης των κανονιστικών ρυθμίσεων, η Επιτροπή[1] είχε πραγματοποιήσει μια μελέτη πριν από τη διεύρυνση, δηλ. μόνο για τα 15 παλαιά κράτη μέλη, με στόχο να αξιολογηθεί ο πραγματικός αντίκτυπος των διατάξεων του άρθρου 6 και η εφαρμογή τους στις μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης, στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και στο γενικότερο επίπεδο της προστασίας των καταναλωτών. Αυτή η προηγούμενη μελέτη είναι χρήσιμη καθώς υπογραμμίζει διάφορες πτυχές της οδηγίας επί των οποίων μπορεί να πραγματοποιηθεί διαβούλευση.

Η Επιτροπή σκοπεύει να πραγματοποιήσει διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη ως προς τον αντίκτυπο της οδηγίας στην εσωτερική αγορά και στο γενικό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών. Στο παράρτημα αναφέρονται μερικά από τα ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά τη διαδικασία επανεξέτασης. Με βάση το αποτέλεσμα της διαδικασίας διαβούλευσης και σύμφωνα με το αποτέλεσμα της τρέχουσας διαδικασίας επανεξέτασης του κεκτημένου στον τομέα των καταναλωτών, η Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο ανάγκης για περαιτέρω νομοθετικές πρωτοβουλίες στον τομέα της αναγραφής των τιμών. Η επανεξέταση της οδηγίας για την αναγραφή των τιμών συνάδει με τους στόχους της βελτίωσης των κανονιστικών ρυθμίσεων τους οποίους επιδιώκει η Επιτροπή όσον αφορά την απλοποίηση του κανονιστικού περιβάλλοντος.

2. ΟΙ ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

Κύριος σκοπός της οδηγίας είναι να εξασφαλίζεται η αναγραφή της τιμής πώλησης και της μοναδιαίας τιμής μέτρησης όλων των προϊόντων τα οποία προσφέρονται από τους εμπόρους στους καταναλωτές, προκειμένου να βελτιωθεί η ενημέρωση των καταναλωτών και να

[1] «Εκτίμηση της οδηγίας 98/6/ΕΚ περί της προστασίας των καταναλωτών όσον αφορά την αναγραφή των τιμών των προϊόντων που προσφέρονται στους καταναλωτές», μελέτη της EIM Business & Policy Research.

διευκολυνθεί η σύγκριση των τιμών. Η τιμή πώλησης πρέπει να είναι σαφής, ευκόλως αναγνωρίσιμη και ευανάγνωστη (άρθρο 4).

Το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας περιορίζεται στα προϊόντα. Μολονότι η οδηγία δεν περιλαμβάνει ορισμό των «προϊόντων» μπορεί να θεωρηθεί, αναφορικά προς άλλες διατάξεις του κεκτημένου[2] , ότι ο όρος περιλαμβάνει όλα τα κινητά αγαθά. Κατά συνέπεια, η οδηγία δεν εφαρμόζεται στις υπηρεσίες[3].

Η υποχρέωση αναγραφής της τιμής πώλησης και της μοναδιαίας τιμής για όλα τα προϊόντα που προσφέρονται από τους εμπόρους στους καταναλωτές έχει γενική εφαρμογή. Ωστόσο, το άρθρο 3 παράγραφος 2 της οδηγίας επιτρέπει στα κράτη μέλη να παρεκκλίνουν από αυτή τη γενική υποχρέωση για τα προϊόντα που διατίθενται κατά την παροχή υπηρεσίας, για τις πωλήσεις με δημοπρασίες και για τις πωλήσεις έργων τέχνης και αντικών. Επομένως, όταν κάνουν χρήση της παρέκκλισης αυτής τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν ότι δεν υπάρχει υποχρέωση αναγραφής της τιμής πώλησης ούτε της μοναδιαίας τιμής.

Το άρθρο 3 παράγραφος 3 ορίζει ότι η τιμή πώλησης δεν είναι αναγκαίο να αναγράφεται όταν τα προϊόντα διατίθενται στο εμπόριο χύμα, όταν δηλ. τα προϊόντα δεν είναι προσυσκευασμένα και μετρώνται παρουσία του καταναλωτή. Δεδομένου ότι η τιμή πώλησης δεν μπορεί να οριστεί προτού ο καταναλωτής προσδιορίσει την επιθυμητή ποσότητα του προϊόντος, πρέπει να αναγράφεται μόνο η μοναδιαία τιμή.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1, δεν είναι απαραίτητο να εμφαίνεται η τιμή μονάδας εφόσον ταυτίζεται με την τιμή πώλησης του προϊόντος (π.χ. όταν η ποσότητα του συσκευασμένου προϊόντος ισούται με μία μονάδα μέτρησης). Επιπροσθέτως, σύμφωνα με το άρθρο 5 τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν από την υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής τα προϊόντα για τα οποία η αναγραφή αυτή δεν θα ήταν χρήσιμη λόγω της φύσης τους ή του προορισμού τους ή θα μπορούσε να προκαλέσει σύγχυση.

Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προβλέπουν εξαιρέσεις από την υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής επί μια μεταβατική περίοδο, εάν η υποχρέωση αυτή θα αποτελούσε υπέρμετρη επιβάρυνση για ορισμένες μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης λόγω του αριθμού των πωλούμενων προϊόντων, του χώρου πώλησης, της φύσης του τόπου πώλησης, των ειδικών συνθηκών πώλησης όταν το προϊόν δεν είναι απευθείας προσιτό στον καταναλωτή, ή λόγω ορισμένων μορφών επιχείρησης, όπως είναι ορισμένες μορφές εμπορίου που διεξάγονται με πλανόδιους πωλητές (άρθρο 6). Η παρέκκλιση αυτή δεν εφαρμόζεται για τη μοναδιαία τιμή των προϊόντων που πωλούνται χύμα από τις εν λόγω επιχειρήσεις.

Τέλος, η οδηγία προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν ότι ο ανώτατος αριθμός των προς αναγραφή τιμών είναι περιορισμένος (άρθρο 4), ώστε να εξασφαλίζεται ότι η διαφάνεια του συστήματος θα διατηρηθεί όταν θα εισαχθεί το ευρώ (13η αιτιολογική σκέψη).

Στο άρθρο 10 της οδηγίας περιλαμβάνεται μια ρήτρα ελάχιστης εναρμόνισης, η οποία δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να θεσπίζουν ή να διατηρούν σε ισχύ διατάξεις που είναι πιο

---

[2] Π.χ. το άρθρο 2 της οδηγίας 85/374/ΕΟΚ για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σε θέματα ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων.

[3] Ωστόσο, τα μέτρα μεταφοράς που έχουν θεσπιστεί από αρκετά κράτη μέλη εφαρμόζονται και για τις υπηρεσίες: αυτό συμβαίνει στο Βέλγιο, στη Γερμανία, στο Λουξεμβούργο, στην Πορτογαλία, στην Τσεχική Δημοκρατία, στην Εσθονία, στην Ουγγαρία, στη Λετονία, στη Λιθουανία, στην Πολωνία, στη Σλοβακία και στη Σλοβενία.

ευνοϊκές όσον αφορά την ενημέρωση των καταναλωτών και τη σύγκριση των τιμών, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεών τους δυνάμει της Συνθήκης.

3. ΟΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

3.1. Η γενική υποχρέωση και τα όριά της

Η γενική υποχρέωση αναγραφής της τιμής πώλησης και της μοναδιαίας τιμής μπορεί να βελτιώσει σημαντικά την ικανότητα των καταναλωτών να αξιολογούν και να συγκρίνουν τις τιμές και να προβαίνουν σε συνειδητές επιλογές αγοράς με βάση απλές συγκρίσεις, ενθαρρύνοντας έτσι τον ανταγωνισμό μεταξύ επιχειρήσεων και μεταξύ προϊόντων. Ωστόσο, για μερικές κατηγορίες προϊόντων η αναγραφή της τιμής πώλησης και της μοναδιαίας τιμής ενδέχεται να αποδειχθεί αδύνατη ή άχρηστη, δεδομένου ότι η τιμή τους μπορεί να καθοριστεί μόνο μέσω μιας διαδικασίας διαπραγμάτευσης, ή επειδή δεν είναι εύκολο να συγκριθούν με άλλα προϊόντα του ίδιου είδους. Για το λόγο αυτό, η οδηγία επιτρέπει στα κράτη μέλη να μην εφαρμόζουν τη γενική υποχρέωση του άρθρου 3 παράγραφος 1 στα προϊόντα που διατίθενται κατά την παροχή υπηρεσίας (π.χ. για την τιμή του σαμπουάν που χρησιμοποιείται στο κομμωτήριο), για τις πωλήσεις με δημοπρασίες και για τις πωλήσεις έργων τέχνης και αντικών.

Η Γαλλία και η Φινλανδία είναι οι μόνες χώρες που αποφάσισαν να μην κάνουν χρήση της δυνατότητας εξαίρεσης αυτών των προϊόντων από τη γενική υποχρέωση αναγραφής της τιμής πώλησης και της μοναδιαίας τιμής. Στη Σουηδία, η θεσμοθετημένη απαλλαγή περιορίζεται στα προϊόντα που πωλούνται με δημοπρασίες και παρόμοιες διαδικασίες. Στην Ουγγαρία, τα προϊόντα που πωλούνται με δημοπρασίες εξαιρούνται από την υποχρέωση αναγραφής της τιμής πώλησης και της μοναδιαίας τιμής μόνο στην περίπτωση που στην αναγγελία της δημοπρασίας αναφέρεται η τιμή εκκίνησης. Το Βέλγιο εξαιρεί τα προϊόντα που διατίθενται κατά την παροχή υπηρεσίας και εκείνα που πωλούνται μέσω διαδικασίας δημόσιας πρόσκλησης υποβολής προσφορών. Η πολωνική νομοθεσία ορίζει ότι η τιμή των προϊόντων μπορεί να περιλαμβάνεται στην τιμή μιας υπηρεσίας: αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχει υποχρέωση ξεχωριστής αναγραφής της τιμής πώλησης και της μοναδιαίας τιμής των προϊόντων που διατίθενται κατά την παροχή υπηρεσίας. Στο Λουξεμβούργο, η απαλλαγή για τα έργα τέχνης και τις αντίκες ισχύει μόνον εφόσον αυτά τα προϊόντα φέρουν σαφή ένδειξη βάσει της οποίας αναγνωρίζονται σε τιμοκατάλογο που βρίσκεται στο κατάστημα και είναι διαθέσιμος στους καταναλωτές. Τα υπόλοιπα κράτη μέλη έχουν κάνει πλήρη χρήση της παρέκκλισης.

3.2. Μοναδιαία τιμή: περιπτώσεις εξαίρεσης

Η οδηγία αναγνωρίζει ότι για ορισμένα προϊόντα η υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής δεν θα ήταν χρήσιμη ή θα μπορούσε να προκαλέσει σύγχυση, για παράδειγμα όταν η αναφορά μιας ποσότητας δεν αποτελεί σημαντική πληροφορία για τη σύγκριση των τιμών ή όταν διαφορετικά προϊόντα διατίθενται στο εμπόριο με την ίδια συσκευασία (10η αιτιολογική σκέψη). Για το σκοπό αυτό, το άρθρο 5 παράγραφος 1 επιτρέπει στα κράτη μέλη να εξαιρούν τα εν λόγω προϊόντα από την υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής.

Όλα τα κράτη μέλη έχουν εξαιρέσει ορισμένα προϊόντα από την υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής. Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν προσδιορίσει μερικές κατηγορίες προϊόντων για τα οποία η αναγραφή της μοναδιαίας τιμής δεν είναι αναγκαία. Η σουηδική νομοθεσία δεν περιλαμβάνει κατάλογο εξαιρούμενων προϊόντων, ορίζει όμως ότι η αναγραφή της μοναδιαίας τιμής δεν είναι αναγκαία εάν, λόγω της φύσης ή του προορισμού του

προϊόντος, μπορεί να θεωρηθεί ότι η αναγραφή αυτή δεν είναι σημαντική ή ότι ενδέχεται να προκαλέσει σύγχυση. Στη νομοθεσία της Μάλτας και της Πολωνίας δεν περιλαμβάνονται κατάλογοι κατηγοριών εξαιρούμενων προϊόντων, αλλά παρέχεται στις αρμόδιες αρχές η δυνατότητα να εξαιρούν ορισμένα προϊόντα από τη γενική υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής. Τέλος, στα μέτρα μεταφοράς που θέσπισαν η Κύπρος, η Λετονία και η Λιθουανία ορίζονται σύντομοι ανοικτοί κατάλογοι με παραδείγματα διαφόρων προϊόντων για τα οποία η υποχρέωση δεν εφαρμόζεται.

Τα κράτη μέλη έχουν επιλέξει κατηγορίες προϊόντων που εξαιρούνται από τη γενική υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής σύμφωνα με πολύ διαφορετικά κριτήρια. Τα περισσότερα εθνικά μέτρα μεταφοράς εξαιρούν από την υποχρέωση αυτή τα προϊόντα που περιέχουν συνδυασμό διαφορετικών ειδών τα οποία πωλούνται σε κοινή συσκευασία, όπως στο παράδειγμα που αναφέρεται στο προοίμιο της οδηγίας. Η αναγραφή της μοναδιαίας τιμής κρίνεται επίσης κατά γενικό λόγο περιττή για τα προϊόντα που διατίθενται στο εμπόριο σε ποσότητες που δεν υπερβαίνουν ορισμένα όρια (από τα 5 γρ. ή τα 5 ml στην Κύπρο και στη Λιθουανία, έως τα 100 γρ. ή τα 100 ml στο Λουξεμβούργο). Αρκετά κράτη μέλη έχουν εξαιρέσει μερικά ή όλα τα προϊόντα που πωλούνται από μηχανήματα αυτόματης διανομής και αυτόματης πώλησης. Στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Εσθονία, τα προϊόντα που πωλούνται προσυσκευασμένα σε σταθερή ποσότητα από μηχανήματα αυτόματης πώλησης εξαιρούνται από την υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις που μεταφέρουν το άρθρο 6 της οδηγίας.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο κατάλογος των εξαιρούμενων προϊόντων περιλαμβάνει και προϊόντα που πωλούνται ξεχωριστά για άμεση κατανάλωση (π.χ. παγωτά), πλήρη έτοιμα γεύματα αποτελούμενα από διαφορετικά προϊόντα, συμπυκνωμένα ή αφυδατωμένα τρόφιμα στα οποία πρέπει να προστεθεί νερό και/ή άλλα συστατικά πριν από την κατανάλωση, προϊόντα που πωλούνται ανά μονάδα και τρόφιμα που πωλούνται σε ειδική προσφορά με μειωμένη τιμή λόγω της επικείμενης ημερομηνίας λήξης τους. Η Δανία, η Φινλανδία, η Εσθονία και η Σλοβακία έχουν εξαιρέσει ρητά την αναγραφή της μοναδιαίας τιμής για τα προϊόντα που πωλούνται ξεχωριστά και δεν είναι δυνατό να χωριστούν χωρίς να αλλοιωθεί η ποιότητα ή η φύση τους και για τα οποία δεν υφίσταται απαίτηση αναγραφής του καθαρού περιεχομένου.

Άλλες εξαιρέσεις έχουν ειδικότερο χαρακτήρα. Για παράδειγμα, η νομοθεσία της Δανίας εξαιρεί τα μη προσυσκευασμένα κρουασάν και κέικ διαφόρων ειδών· η Εσθονία εξαιρεί τις φιγούρες από σοκολάτα και τα «αβγά έκπληξη», καθώς και τα πρώιμα νωπά λαχανικά, τα μαγειρικά χόρτα που πωλούνται σε γλάστρες, τα αποσμητικά στόματος και τις τσίχλες. Η Φινλανδία εξαιρεί τα σοκολατένια αβγά, τα γλυκά για διακόσμηση και τα προϊόντα αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής. Στις Κάτω Χώρες, στην Εσθονία και στη Σλοβενία, η αναγραφή της μοναδιαίας τιμής δεν είναι αναγκαία για τα προϊόντα που χρησιμοποιούνται στις βιτρίνες. Στην Πολωνία εξαιρούνται τα άνθη και τα φυτά, τα ζωντανά ζώα, τα μη προσυσκευασμένα τρόφιμα που πωλούνται μεμονωμένα και τα προϊόντα που κατά κανόνα πωλούνται σε μεγάλη ποσότητα, καθώς και τα προϊόντα που προσφέρονται για πώληση εκτός καταστήματος ή σε ειδική εμποροπανήγυρη και τα προϊόντα που πωλούνται σε τιμή χαμηλότερη των 4 ζλότυ. Στην Ελλάδα εξαιρούνται τα καλλυντικά, τα αρώματα και τα είδη ατομικής υγιεινής· στη Γερμανία εξαιρούνται τα ποτά και ο καπνός για μάσημα· τέλος, στην Ισπανία εξαιρούνται τα κρασιά και τα οινοπνευματώδη ποτά με ελεγχόμενη ονομασία προέλευσης ή με χαρακτηριστική γεωγραφική ένδειξη.

3.3. Μοναδιαία τιμή: θετικοί κατάλογοι

Για να διευκολυνθεί η εφαρμογή των κανόνων από τους εμπόρους και τις αρμόδιες αρχές, τα κράτη μέλη μπορούν, όσον αφορά τα μη εδώδιμα προϊόντα, να καταρτίζουν πίνακα προϊόντων ή κατηγοριών προϊόντων για τα οποία εξακολουθεί να υφίσταται υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 της οδηγίας.

Λίγα είναι τα κράτη μέλη που έχουν κάνει χρήση της δυνατότητας κατάρτισης καταλόγου μη εδώδιμων προϊόντων ή κατηγοριών προϊόντων για τα οποία εξακολουθεί να υφίσταται υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 της οδηγίας. Η Γαλλία, το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο έχουν καταρτίσει εκτενείς θετικούς καταλόγους μη εδώδιμων προϊόντων. Η Δανία και η Φινλανδία διαθέτουν καταλόγους που περιλαμβάνουν εδώδιμα και μη εδώδιμα προϊόντα. Η νομοθεσία της Εσθονίας ορίζει ότι η μοναδιαία τιμή πρέπει να αναγράφεται ως τιμή του προϊόντος για τις χαρτοπετσέτες, τα χαρτομάντηλα και τις πάνες, τις σερβιέτες, τα σερβιετάκια και τα ταμπόν. Τέλος, η νομοθεσία της Αυστρίας δεν περιλαμβάνει κατάλογο μη εδώδιμων προϊόντων για τα οποία εξακολουθεί να υπάρχει υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής, αλλά παρέχει στις αρμόδιες αρχές τη δυνατότητα να καθορίζουν τα προϊόντα αυτά.

4. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

Η οδηγία ορίζει ότι η τιμή πώλησης και η μοναδιαία τιμή πρέπει να είναι σαφείς, ευκόλως αναγνωρίσιμες και ευανάγνωστες (άρθρο 4). Συγκεκριμένα, η τιμή πώλησης και η μοναδιαία τιμή πρέπει να αντιπροσωπεύουν την τελική τιμή (για μία μονάδα και για δεδομένη ποσότητα αντίστοιχα) του προϊόντος, συμπεριλαμβανομένων του ΦΠΑ και όλων των λοιπών φόρων (άρθρο 2).

Όλα τα κράτη μέλη έχουν εφαρμόσει σωστά το άρθρο 4 της οδηγίας, ενώ ορισμένα έχουν θεσπίσει στην εθνική τους νομοθεσία πρόσθετες προδιαγραφές ως προς τις μεθόδους τιμολόγησης και την αναγραφή των τιμών. Η Δανία, η Φινλανδία, η Σουηδία και η Γαλλία ορίζουν ότι κάθε αναγραφόμενη τιμή δεν πρέπει να δημιουργεί αβεβαιότητα για τα προϊόντα τα οποία αφορά η εν λόγω τιμή. Η νομοθεσία της Ισπανίας ορίζει ότι η τιμή πώλησης και η μοναδιαία τιμή πρέπει να τοποθετούνται στο ίδιο οπτικό πεδίο, ενώ στην Ελλάδα οι δύο αυτές τιμές πρέπει να αναγράφονται με στοιχεία ίδιου μεγέθους. Στο Λουξεμβούργο, τα εστιατόρια, τα μπαρ και όλες οι επιχειρήσεις που προσφέρουν φαγητά και ποτά πρέπει να αναγράφουν την τιμή πώλησης συμπεριλαμβανομένου του φιλοδωρήματος.

Ο σκοπός του άρθρου 4 είναι να παρέχονται στους καταναλωτές ομοιογενείς και διαφανείς πληροφορίες. Ωστόσο, στην οδηγία αναγνωρίζεται ότι η διαφάνεια του προβλεπόμενου συστήματος αναγραφής των τιμών ενδέχεται να θιγεί από τη μετάβαση στο ευρώ, δεδομένου ότι οι καταναλωτές μπορεί να συναντούν διάφορες πινακίδες αναγραφής της τιμής για το ίδιο προϊόν. Για το λόγο αυτό, οι διατάξεις του άρθρου 4 παράγραφος 1 επιτρέπουν στα κράτη μέλη να ορίζουν ότι ο ανώτατος αριθμός των προς αναγραφή τιμών είναι περιορισμένος.

Λίγα είναι τα κράτη μέλη – η Γαλλία, η Ιταλία και το Λουξεμβούργο – που έχουν θεσπίσει περιορισμούς σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1. Οι περιορισμοί αυτοί ίσχυαν μόνο κατά τη μεταβατική περίοδο που ακολούθησε την εισαγωγή του ευρώ. Συγκεκριμένα, η Ιταλία είχε προβλέψει μια εξαίρεση για τους μικρούς λιανεμπόρους· το Λουξεμβούργο είχε ορίσει συγκεκριμένη προθεσμία για τη μετατροπή όλων των αναγραφόμενων τιμών από το τοπικό νόμισμα σε ευρώ· η Γαλλία είχε ορίσει ότι η τιμή πώλησης έπρεπε να αναγράφεται

συγχρόνως στο εθνικό νόμισμα και σε ευρώ, ενώ η μοναδιαία τιμή έπρεπε να αναγράφεται στο εθνικό νόμισμα έως μια συγκεκριμένη ημερομηνία και στη συνέχεια σε ευρώ.

Επί του παρόντος, φαίνεται ότι σε κανένα κράτος μέλος δεν υπάρχουν κανόνες που να περιορίζουν το μέγιστο αριθμό των προς αναγραφή τιμών, αν και δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο οι νέες χώρες που θα υιοθετήσουν το ευρώ να θεσπίσουν ειδικούς κανόνες για τη ρύθμιση αυτού του θέματος. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Γαλλία, η Μάλτα και η Πολωνία θέσπισαν κανόνες σύμφωνα με τους οποίους τα ίδια προϊόντα που πωλούνται στην ίδια τιμή και παρουσιάζονται μαζί μπορούν να φέρουν ενιαία αναγραφή της τιμής πώλησης και της μοναδιαίας τιμής. Οι κανόνες αυτοί, πάντως, τείνουν μάλλον να επιτρέπουν παρά να επιβάλλουν ένα περιορισμό του μέγιστου αριθμού των προς αναγραφή τιμών.

5. ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Η υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής εφαρμόζεται και για κάθε διαφήμιση στην οποία αναφέρεται η τιμή πώλησης των προϊόντων που καλύπτονται από την οδηγία, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 4. Η μεταφορά αυτής της διάταξης δεν δημιούργησε κανένα ιδιαίτερο πρόβλημα. Αξίζει να σημειωθεί, όμως, ότι το Ηνωμένο Βασίλειο επέλεξε να εξαιρέσει από την υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής τις διαφημίσεις που μεταδίδονται από την τηλεόραση ή παρουσιάζονται στον κινηματογράφο ή στο εσωτερικό μικρών καταστημάτων.

Οι διατάξεις του άρθρου 3 παράγραφος 4 επιβάλλουν ειδικό περιεχόμενο στις διαφημίσεις καταναλωτικών προϊόντων, που πρέπει να είναι σύμφωνες με τους γενικούς κανόνες της οδηγίας 2005/29/ΕΚ για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Το άρθρο 7 παράγραφος 1 της οδηγίας ορίζει ότι μια εμπορική πρακτική θεωρείται παραπλανητική όταν, στο πραγματικό της πλαίσιο, λαμβανομένων υπόψη όλων των χαρακτηριστικών της και των περιστάσεων, καθώς και των περιορισμών του συγκεκριμένου μέσου επικοινωνίας, παραλείπει ουσιώδεις πληροφορίες που χρειάζεται ο μέσος καταναλωτής, ανάλογα με το συγκεκριμένο πλαίσιο, για να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση συναλλαγής, και ως εκ τούτου τον οδηγεί ή ενδέχεται να τον οδηγήσει να λάβει απόφαση συναλλαγής την οποία διαφορετικά δεν θα ελάμβανε. Το άρθρο 7 παράγραφος 5 διευκρινίζει περαιτέρω ότι οι απαιτήσεις παροχής πληροφοριών που θεσπίζονται από το κοινοτικό δίκαιο, σχετικά με την εμπορική επικοινωνία, συμπεριλαμβανομένης της διαφήμισης ή του μάρκετινγκ, θεωρούνται ουσιώδεις. Στο παράρτημα ΙΙ της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές υπάρχει ρητή παραπομπή στο άρθρο 3 παράγραφος 4 της οδηγίας για την αναγραφή των τιμών: κατά συνέπεια, η μη αναγραφή της μοναδιαίας τιμής στις διαφημίσεις καταναλωτικών προϊόντων που καλύπτονται από την οδηγία για την αναγραφή των τιμών συνιστά εξ ορισμού παραβίαση της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές.

Η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι η έλλειψη σύγκλισης στο πεδίο εφαρμογής των εθνικών μέτρων μεταφοράς μπορεί να συνεπάγεται το ενδεχόμενο μερικές διαφημίσεις ορισμένων κατηγοριών προϊόντων να υπάγονται στην υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής σε μερικά - αλλά όχι σε όλα - τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή σκοπεύει να διερευνήσει το κατά πόσον η περίπτωση αυτή μπορεί να εμποδίσει τους στόχους της ολοκλήρωσης της αγοράς και της προστασίας των καταναλωτών που επιδιώκονται μέσω της πλήρους εναρμόνισης των κανόνων για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές σε επίπεδο ΕΕ.

6. ΜΙΚΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΠΩΛΗΣΗΣ

Η οδηγία αναγνωρίζει ότι, για μερικές μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης, η υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής ενδέχεται μερικές φορές να αποτελεί υπερβολική επιβάρυνση λόγω του αριθμού των πωλούμενων προϊόντων, του χώρου πώλησης, της φύσης του τόπου πώλησης ή της μορφής της ίδιας της επιχείρησης (π.χ. ορισμένες μορφές εμπορίου που διεξάγονται με πλανόδιους πωλητές). Για το σκοπό αυτό, οι διατάξεις του άρθρου 6 επιτρέπουν στα κράτη μέλη να εξαιρούν από την υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής τα αγαθά που πωλούνται από αυτές τις επιχειρήσεις, εκτός από τα προϊόντα που πωλούνται χύμα. Η εξαίρεση αυτή επιτρέπεται μόνο για μια μεταβατική περίοδο η οποία καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

Αρκετά κράτη μέλη έχουν επιλέξει να εφαρμόσουν την παρέκκλιση για τις μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης που προβλέπεται από το άρθρο 6 της οδηγίας. Ωστόσο, τα κριτήρια που έχουν επιλέξει οι εθνικοί νομοθέτες για τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής της παρέκκλισης αυτής δεν συγκλίνουν. Τα περισσότερα κράτη μέλη εξετάζουν τη συνολική επιφάνεια του χώρου πώλησης και επιβάλλουν ένα όριο κάτω από το οποίο δεν εφαρμόζεται η υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής. Τα αντίστοιχα όρια κυμαίνονται από 50 m^2 στην Ελλάδα έως 500 m^2 στη Σλοβενία.

Μερικά κράτη μέλη έχουν επιλέξει να εξαιρέσουν από την υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής τα καταστήματα στα οποία ο πελάτης εξυπηρετείται από πωλητή (σε αντιδιαστολή με τα καταστήματα αυτοεξυπηρέτησης του πελάτη): αυτό ισχύει, π.χ. στις Κάτω Χώρες, στη Σλοβακία και στην Ελλάδα (στην τελευταία, μόνο για τα προσυσκευασμένα τρόφιμα και ποτά). Στη Γαλλία, η παρέκκλιση ισχύει μόνο για τα πρατήρια λιανικής πώλησης χωρίς αυτοεξυπηρέτηση του πελάτη εφόσον ο χώρος πώλησης δεν υπερβαίνει τα 120 m^2.

Στην Αυστρία εξαιρούνται οι ατομικές επιχειρήσεις που απασχολούν έως εννέα υπαλλήλους και οι έμποροι που λειτουργούν με τη μορφή επιχείρησης που απασχολεί έως 50 υπαλλήλους. Οι έμποροι που απασχολούν έως πέντε υπαλλήλους με πλήρη απασχόληση εξαιρούνται, επίσης, στις Κάτω Χώρες. Σύμφωνα με τα μέτρα μεταφοράς της Ιρλανδίας, από την εν λόγω υποχρέωση εξαιρούνται οι εγκαταστάσεις στις οποίες ο έμπορος δεν χρησιμοποιεί εξοπλισμό εκτύπωσης ετικετών που επικολλούνται στα ράφια ούτε σύστημα σάρωσης. Στις Κάτω Χώρες επίσης προβλέπονται ειδικές παρεκκλίσεις για τα προϊόντα που διατίθενται προς πώληση σε σπίτια τακτικών πελατών, ή που πωλούνται από οχήματα ή σε υπαίθριες ή πλωτές αγορές.

Στην Αυστρία, στην Ιρλανδία και στο Λουξεμβούργο, οι πλανόδιοι έμποροι εξαιρούνται από την υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής. Στο Ηνωμένο Βασίλειο οι πλανόδιοι έμποροι εξαιρούνται μόνο στην περίπτωση πώλησης άρτου που έχει παρασκευαστεί σε καθορισμένη ποσότητα ή οποιουδήποτε προϊόντος πωλείται προσυσκευασμένο σε σταθερή ποσότητα. Στην Εσθονία, η εξαίρεση αυτή αφορά τα προσυσκευασμένα προϊόντα με ίδιο όγκο ή βάρος τα οποία προσφέρονται ή πωλούνται σε κινητό κατάστημα, περίπτερο ή σε πάγκο στο δρόμο.

Τέλος, η νομοθεσία της Μάλτας δεν προβλέπει άμεση παρέκκλιση, αλλά επιτρέπει στην οικεία διοικητική αρχή (το διευθυντή καταναλωτικών υποθέσεων) να καθορίζει τις συνθήκες υπό τις οποίες οι μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης ή άλλες κατηγορίες εμπόρων μπορούν να εξαιρούνται από την υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής εφόσον αυτό θα ήταν υπερβολικά δαπανηρό.

Η Δανία, η Φινλανδία, η Σουηδία, η Ουγγαρία, η Λετονία, η Λιθουανία και η Πολωνία έχουν επιλέξει να μη θεσπίσουν ειδικούς κανόνες για τις μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης. Το Βέλγιο, η Ιταλία, η Πορτογαλία και η Ισπανία είχαν αρχικά εφαρμόσει ένα ειδικό καθεστώς για τις μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης, αλλά αποφάσισαν ότι δεν θα το ανανέωναν μετά την παρέλευση της μεταβατικής περιόδου που προβλεπόταν για την εισαγωγή του ευρώ. Η Κύπρος τροποποίησε πρόσφατα την εθνική της νομοθεσία ώστε να καταργηθεί η παρέκκλιση.

Σύμφωνα με την οδηγία, τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν από την υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής μόνο τα προϊόντα που πωλούνται από μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης κατά μια μεταβατική περίοδο. Ωστόσο, η Τσεχική Δημοκρατία είναι το μοναδικό κράτος μέλος στο οποίο η νομοθεσία εφαρμογής ορίζει συγκεκριμένη προθεσμία λήξης αυτής της παρέκκλισης - την 1η Μαΐου 2014. Στην ελληνική νομοθεσία, η διάρκεια της απαλλαγής ορίζεται με αναφορά στη διατύπωση της οδηγίας: έτσι, ισχύουν εξαιρέσεις από την υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής ενόσω εκκρεμεί η επανεξέταση του θέματος από την Κοινότητα, σύμφωνα με το άρθρο 12. Τα μέτρα εφαρμογής της Γερμανίας κάνουν μνεία στη μεταβατική φύση της εξαίρεσης χωρίς να διευκρινίζουν το χρονικό διάστημα ισχύος της. Τα λοιπά κράτη μέλη δεν αναφέρουν ότι η παρέκκλιση χορηγείται μόνο για μια μεταβατική περίοδο, αν και μερικά έχουν διευκρινίσει ρητά ότι δεν πρόκειται για μόνιμη παρέκκλιση.

Σύμφωνα με το άρθρο 12 της οδηγίας και το προοίμιό της, η Επιτροπή πραγματοποίησε μελέτη για την αξιολόγηση του αντικτύπου της οδηγίας, με ειδική αναφορά στην εφαρμογή των απαιτήσεων αναγραφής των τιμών από τις μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης. Η μελέτη εντοπίζει τα δυνητικά εμπόδια για την αναγραφή της μοναδιαίας τιμής από τις μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης, τα οποία ενδέχεται να οφείλονται στα μέσα και τις μεθόδους τιμολόγησης. Συγκεκριμένα, τα χειρωνακτικά συστήματα τιμολόγησης που προτιμώνται από τις μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης σε αντίθεση προς τα μηχανογραφικά συστήματα μπορεί να επιβαρύνουν περαιτέρω τον υπολογισμό, την τροποποίηση και την αναγραφή της μοναδιαίας τιμής. Παρόλο που οι νέες τεχνολογίες διαδίδονται με γρήγορο ρυθμό, το υψηλό κόστος, η ανεπαρκής απόδοση και ο πολύπλοκος χαρακτήρας των συστημάτων εμποδίζουν τις μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης να εκμεταλλευθούν τα δυνητικά οφέλη αυτών των εξελίξεων.

Φαίνεται πάντως ότι υπάρχουν στοιχεία που δείχνουν ότι η επιβάρυνση μπορεί να μην είναι υπερβολική σε σχέση με τους σκοπούς της προστασίας των καταναλωτών που επιδιώκει η οδηγία. Η μελέτη της Επιτροπής δείχνει ότι μόνο μια ουσιαστική μειονότητα (39%) μικρών επιχειρήσεων λιανικής πώλησης στα δεκαπέντε παλαιά κράτη μέλη εξακολουθεί να θεωρεί ότι η μοναδιαία τιμολόγηση αποτελεί επιβάρυνση για τις μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης. Οι περισσότερες μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης στα δεκαπέντε παλαιά κράτη μέλη συμφωνούν με την αναγραφή της μοναδιαίας τιμής για όλα τα καταστήματα λιανικής πώλησης, ανεξαρτήτως μεγέθους. Οι έμποροι λιανικής που αναγράφουν ήδη τη μοναδιαία τιμή επικροτούν την επιβολή αυτής της υποχρέωσης σε όλους τους εμπόρους λιανικής περισσότερο απ' ό,τι οι επιχειρήσεις που ωφελούνται από την παρέκκλιση.

Η Επιτροπή, ενόψει μιας πιθανής αναθεώρησης της οδηγίας, δεν θεωρεί ότι τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί είναι αδιαμφισβήτητα. Πρώτον, η μελέτη έπρεπε να διεξαχθεί με βάση ένα τυπικό ορισμό της μικρής επιχείρησης λιανικής πώλησης (0-20 υπάλληλοι), ενώ - ελλείψει εναρμόνισης της έννοιας σε κοινοτικό επίπεδο - ο ορισμός της μικρής επιχείρησης λιανικής πώλησης στα εθνικά νομικά συστήματα των κρατών μελών παρουσιάζει σχετικές αποκλίσεις. Δεύτερον, η μελέτη δεν κάλυπτε τα νέα κράτη μέλη, στα οποία οι μικρότερες επιχειρήσεις λιανικής πώλησης ενδέχεται να αντιμετωπίσουν ειδικά προβλήματα (παρόλο

που, όπως προαναφέρθηκε, τέσσερα νέα κράτη μέλη έχουν επιλέξει να μην κάνουν χρήση της δυνατότητας παρέκκλισης του άρθρου 6).

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η οδηγία δεν δημιούργησε κανένα μείζον πρόβλημα κατά τη μεταφορά της στα κράτη μέλη. Έχει εφαρμοστεί από όλα τα κράτη μέλη, αν και σε μερικές περιπτώσεις η εφαρμογή έγινε μετά την προθεσμία που ορίζει το άρθρο 11 παράγραφος 1 – δηλ. τη 18η Μαρτίου 2000. Η μελέτη που διεξήγαγε η Επιτροπή δείχνει ότι υπάρχει ευρεία συμφωνία ως προς το ότι η οδηγία συνέβαλε στην αύξηση της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών, παρότι ο ακριβής της αντίκτυπος παραμένει ασαφής.

Η οδηγία παρέχει στα κράτη μέλη σημαντικό βαθμό διακριτικής ευχέρειας κατά τη θέσπιση των μέτρων μεταφοράς της. Αρκετά άρθρα της οδηγίας προβλέπουν την ελεύθερη επιλογή κανονιστικών μέτρων από τους εθνικούς νομοθέτες: κατά συνέπεια, για ορισμένες πτυχές, οι εθνικές νομοθεσίες εφαρμογής της οδηγίας παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις. Αυτό όμως δεν συμβαίνει πάντα: για μερικές διατάξεις, η μεγάλη πλειονότητα των κρατών μελών έχει υιοθετήσει τις ίδιες κανονιστικές λύσεις σε εθνικό επίπεδο.

Λόγω της διακριτικής αυτής ευχέρειας, τα κράτη μέλη δεν βασίστηκαν σε μεγάλο βαθμό στη ρήτρα ελάχιστης εναρμόνισης του άρθρου 10, σύμφωνα με την οποία μπορούν να θεσπίζουν ή να διατηρούν σε ισχύ διατάξεις που είναι πιο ευνοϊκές από τις διατάξεις της οδηγίας όσον αφορά την ενημέρωση των καταναλωτών και τη σύγκριση των τιμών. Επομένως, ενόψει μιας πιθανής αναθεώρησης της οδηγίας, η Επιτροπή σκοπεύει να εξετάσει εάν υπάρχει ανάγκη να διατηρηθεί η ρήτρα ελάχιστης εναρμόνισης του άρθρου 10.

Όσον αφορά τη δυνατότητα εξαίρεσης από την υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής των προϊόντων για τα οποία η αναγραφή αυτή δεν θα ήταν χρήσιμη λόγω της φύσης τους ή του προορισμού τους, οι έλεγχοι της μεταφοράς αποκαλύπτουν την υπάρξη μεγάλων αποκλίσεων: παρόλο που μερικές κατηγορίες προϊόντων εξαιρούνται στα περισσότερα κράτη μέλη, υπάρχει ένας αριθμός ειδικών εξαιρέσεων που δεν είναι πάντα εύκολο να αιτιολογηθούν βάσει της διατύπωσης του άρθρου 5 παράγραφος 1. Το γεγονός αυτό δημιουργεί μια ανεπιθύμητη ανισότητα ως προς το επίπεδο προστασίας των καταναλωτών στην Ευρώπη· για το λόγο αυτό ενδέχεται να απαιτηθεί περαιτέρω καθοδήγηση στο θέμα των προϊόντων ή των κατηγοριών προϊόντων που μπορούν να υπόκεινται και/ή να εξαιρούνται από την υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής.

Τέλος, όπως ήδη προαναφέρθηκε, η Επιτροπή σκοπεύει να ζητήσει τη γνώμη των ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 6, με ειδική αναφορά στον αντίκτυπό του στην εμπορική δραστηριότητα των μικρών επιχειρήσεων λιανικής πώλησης. Η Επιτροπή θεωρεί ιδιαίτερα ευπρόσδεκτη κάθε συμβολή σχετικά με τη συνεχιζόμενη ανάγκη προσωρινής παρέκκλισης που προβλέπεται στην οδηγία και/ή σχετικά με τη σκοπιμότητα εισαγωγής στη νομοθεσία ενός ευρωπαϊκού ορισμού της μικρής επιχείρησης λιανικής πώλησης.

Παράρτημα

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

Ερώτηση Α: Πρέπει να διατηρηθεί η παρέκκλιση του άρθρου 3 παράγραφος 2;

Επιλογή 1: Μπορεί να υποστηριχθεί ότι η αναγραφή της μοναδιαίας τιμής για τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 δεν είναι σημαντική πληροφορία σε σχέση με την ικανότητα των καταναλωτών να προβαίνουν σε συνειδητές επιλογές με βάση απλές συγκρίσεις των τιμών. Πράγματι, τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν εξαιρέσει αυτά τα προϊόντα από το πεδίο εφαρμογής των μέτρων μεταφοράς στην εθνική νομοθεσία. Η Γαλλία και η Φινλανδία, που δεν έχουν κάνει χρήση αυτής της δυνατότητας, θέσπισαν θετικούς καταλόγους κατηγοριών προϊόντων για τα οποία εξακολουθεί να ισχύει η υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής: κατά συνέπεια, στις περισσότερες περιπτώσεις η μοναδιαία τιμή των προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 δεν χρειάζεται να αναγράφεται ακόμη και σε αυτές τις χώρες. Επομένως, ίσως θα ήταν σκόπιμο τα εν λόγω προϊόντα να εξαιρεθούν από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και η παρέκκλιση να καταργηθεί.

Επιλογή 2: Είναι επίσης δυνατό να υποστηριχθεί ότι - δεδομένου ότι τα κράτη μέλη, βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1, έχουν τη δυνατότητα εξαίρεσης από την υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής των προϊόντων για τα οποία η αναγραφή αυτή δεν θα ήταν χρήσιμη – δεν είναι αναγκαίο τα εν λόγω αγαθά να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Το άρθρο 3 παράγραφος 2 θα έπρεπε να απαλειφεί εξ ολοκλήρου και τα κράτη μέλη θα είχαν τη δυνατότητα να αποφασίζουν εάν η μοναδιαία τιμή αυτών των προϊόντων πρέπει να αναγράφεται βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1.

Επιλογή 3: Μια τρίτη εναλλακτική λύση θα ήταν να διατηρηθεί η παρέκκλιση με τη σημερινή μορφή της.

Ερώτηση Β: Για ποια προϊόντα πρέπει να υπάρχει υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής;

Επιλογή 1: Οι απόψεις των κρατών μελών διίστανται ως προς το για ποια προϊόντα δεν είναι αναγκαία η αναγραφή της μοναδιαίας τιμής, δεδομένου ότι η αναγραφή αυτή δεν θα ήταν χρήσιμη λόγω της φύσης και του προορισμού των προϊόντων ή γιατί θα μπορούσε να προκαλέσει σύγχυση. Μολονότι αυτό μπορεί να αιτιολογηθεί σε κάποιο βαθμό συνεκτιμώντας τα εθνικά χαρακτηριστικά κάθε χώρας, υπάρχει προφανώς μια σαφής ανάγκη παροχής καθοδήγησης. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να τεθεί σε εφαρμογή σε ευρωπαϊκό επίπεδο ένας ενδεικτικός ή πλήρης κατάλογος των κατηγοριών προϊόντων για τα οποία η αναγραφή της μοναδιαίας τιμής δεν είναι αναγκαία. Αν καταρτιστεί τέτοιος πλήρης κατάλογος, το άρθρο 5 παράγραφος 1 θα μπορούσε να καταργηθεί.

Επιλογή 2: Μια εναλλακτική λύση θα ήταν να καταρτιστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο κατάλογος των προϊόντων, ή των κατηγοριών προϊόντων, στα οποία εφαρμόζεται η υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής. Ένας τέτοιος θετικός κατάλογος πράγματι θα καθόριζε το ακριβές πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και θα κατέρριπτε κάθε νομική αβεβαιότητα για τους καταναλωτές αλλά και για τις επιχειρήσεις. Αν καταρτιστεί ένας τέτοιος κατάλογος, το άρθρο 5 θα μπορούσε να καταργηθεί.

Επιλογή 3: μια τρίτη δυνατότητα θα ήταν να συγκεντρωθούν τα κριτήρια που πρέπει να συνεκτιμούν τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή του άρθρου 5 παράγραφος 1. Με τον τρόπο αυτόν θα περιοριζόταν η ευρεία διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών χωρίς να απαιτείται απαλοιφή του άρθρου 5.

<u>Ερώτηση Γ</u>: Πρέπει να διατηρηθούν, στο πλαίσιο αυτό, ειδικοί κανόνες για τη διαφήμιση;

Επιλογή 1: Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η οδηγία 2005/29/ΕΚ για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές εξασφαλίζει επαρκή προστασία των καταναλωτών από κάθε διαφήμιση που ενδέχεται να τους παραπλανήσει ως προς την τιμή των προϊόντων. Στην περίπτωση αυτή, το άρθρο 3 παράγραφος 4 θα μπορούσε να καταργηθεί. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι αρμόδιες εθνικές αρχές πρέπει να αξιολογήσουν αν οι διαφημίσεις που αναφέρουν την τιμή πώλησης – αλλά όχι τη μοναδιαία τιμή – προϊόντων που καλύπτονται από την οδηγία για την αναγραφή των τιμών ενδέχεται να επηρεάσουν την οικονομική συμπεριφορά του μέσου καταναλωτή και να τον ωθήσουν να λάβει μια απόφαση συναλλαγής την οποία διαφορετικά δεν θα ελάμβανε.

Επιλογή 2: Αν η αναγραφή της μοναδιαίας τιμής στη διαφήμιση θεωρείται οπωσδήποτε αναγκαία για να εξασφαλίζεται υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών, το άρθρο 3 παράγραφος 4 θα μπορούσε να καταργηθεί με την προσθήκη αντίστοιχης διάταξης στη «μαύρη λίστα» των πρακτικών που θεωρούνται πάγια αθέμιτες βάσει της οδηγίας 2005/29/ΕΚ. Ωστόσο, για να εξασφαλίζεται η ισόρροπη εφαρμογή της «μαύρης λίστας», πρέπει να προσδιοριστεί ένας βασικός κατάλογος προϊόντων για τα οποία η έλλειψη αναγραφής της μοναδιαίας τιμής στις διαφημίσεις θεωρείται παγίως ως αθέμιτη.

<u>Ερώτηση Δ</u>: Πρέπει να γίνει μόνιμη η παρέκκλιση για τις μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης; Αν ναι, πρέπει να καθιερωθεί μια ευρωπαϊκή έννοια της μικρής επιχείρησης λιανικής πώλησης; Με ποια διατύπωση;

Επιλογή 1: Η οδηγία παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να εξαιρούν από την υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής τις μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης μόνο για περιορισμένη χρονική περίοδο η οποία ορίζεται από την εθνική νομοθεσία. Μια πρώτη εναλλακτική επιλογή θα ήταν να εξαιρεθούν πλήρως οι μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Η λύση αυτή, όμως, βασίζεται στην υπόθεση ότι η υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής των καταναλωτικών προϊόντων αποτελεί υπέρμετρη επιβάρυνση για τις εν λόγω επιχειρήσεις. Μέχρι σήμερα, η Επιτροπή δεν έχει κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει την ορθότητα αυτής της υπόθεσης: τόσο τα αποτελέσματα της μελέτης όσο και η επιλογή που εφαρμόζουν πολλά κράτη μέλη τα οποία δεν έχουν κάνει χρήση της παρέκκλισης δείχνουν ότι η εν λόγω υποχρέωση αποτελεί μεν πρόσθετη επιβάρυνση, χωρίς όμως να είναι υπερβολική ή δυσανάλογη. Αν οι μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης εξαιρεθούν από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, θα μπορούσε να αναπτυχθεί ένας ακριβής ευρωπαϊκός ορισμός των επιχειρήσεων αυτών ώστε να εξασφαλίζεται η ασφάλεια δικαίου.

Επιλογή 2: Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η υποχρέωση αναγραφής της μοναδιαίας τιμής δεν αποτελεί υπέρμετρη επιβάρυνση για τις μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης. Στην περίπτωση αυτή, η παρέκκλιση του άρθρου 6 θα μπορούσε να απορριφθεί εξ ολοκλήρου.

Επιλογή 3: Τέλος, η δυνατότητα παρέκκλισης που περιλαμβάνεται στο άρθρο 6 θα μπορούσε να επεκταθεί περαιτέρω για συγκεκριμένη περίοδο, με σκοπό την επαναξιολόγηση στο μέλλον, όταν η εξέλιξη της τεχνολογίας θα μειώσει την επιβάρυνση που αποτελεί η αναγραφή της μοναδιαίας τιμής για τις μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης. Στην περίπτωση αυτή, επίσης, θα ήταν ίσως αναγκαίο να προσδιοριστεί η περίοδος κατά την οποία θα εξακολουθήσει να προβλέπεται η παρέκκλιση, καθώς και ποιες επιχειρήσεις μπορούν να επωφεληθούν από την παρέκκλιση.

<u>Ερώτηση Ε</u>: Πρέπει να διατηρηθεί η ρήτρα ελάχιστης εναρμόνισης;

Επιλογή 1: Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι, δεδομένου ότι τα κράτη μέλη έχουν κάνει ελάχιστη χρήση της δυνατότητας καθιέρωσης ή διατήρησης αυστηρότερων κανόνων για την προστασία των καταναλωτών στον τομέα που εναρμονίζεται από την οδηγία, υπάρχει πεδίο για πρόοδο προς ένα πλήρως εναρμονισμένο σύστημα αναγραφής των τιμών, συνδυάζοντας έτσι ένα υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών με την πλήρη ολοκλήρωση της αγοράς.

Επιλογή 2: Η κατάργηση της ρήτρας του άρθρου 10 θα μείωνε τη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών ως προς την εφαρμογή της οδηγίας. Επιπροσθέτως, στο παρόν στάδιο η Επιτροπή δεν διαθέτει αδιαμφισβήτητα στοιχεία που να δείχνουν ότι οι υπάρχουσες αποκλίσεις των εθνικών νομοθεσιών για την αναγραφή των τιμών των καταναλωτικών προϊόντων δημιουργούν σημαντικά εμπόδια για την εσωτερική αγορά και αποθαρρύνουν το διασυνοριακό εμπόριο.